

Diarienummer:
IMY-2022-4251

Ert diarienummer:
S2022/03063

Datum:
2022-10-07

Yttrande över Ds 2022:12 Vistelseförbud för barn

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Bör vistelseförbud för barn införas?

IMY instämmer i utredningens bedömning att ett vistelseförbud för barn inte bör införas.

Utöver de skäl som utredningen redovisat till grund för sin slutsats vill IMY även framföra följande. En konsekvens av ett införande av vistelseförbud är att det enskilda barnets personuppgifter kommer att behandlas av myndigheter i en ökad utsträckning. Behandling av dessa personuppgifter i ett register skulle innebära ett betydande intrång i det enskilda barnets integritet, vilket utredningen också framhåller i promemorian¹. När det gäller personuppgifter i de allmänna förvaltningsdomstolarnas beslut eller domar om vistelseförbud skulle dessa som utgångspunkt bli offentliga i dess helhet.² Den typen av handlingar hämtas också regelmässigt in av olika personsöktjänster och uppgifterna riskerar att därigenom göras tillgängliga och lätt sökbara för allmänheten. Uppgifter om barnet som framgår i dom eller beslut kan komma att ligga barnet till last i framtiden, till exempel om en potentiell arbetsgivare tar del av uppgifterna i samband med ett anställningsförfarande. IMY anser att även dessa omständigheter bör beaktas vid prövningen av om inskränkningen som ett vistelseförbud innebär är proportionerlig samt om vistelseförbudet kan anses vara till barnets bästa.

En reglering om vistelseförbud

Trots att utredningen bedömt att vistelseförbud inte bör införas har utredningen, i enlighet med dess direktiv, lämnat förslag på en reglering av vistelseförbud. Som framgått ovan avstyrker IMY att vistelseförbud införs. För det fall vistelseförbud ändå skulle införas har IMY följande synpunkter avseende utredningens förslag på reglering.

9.3.1 Personuppgiftsbehandlingen och skyddet mot den personliga integriteten

Utredningen redovisar vad som krävs för att det föreslagna registret ska vara motiverat och proportionerligt och i överensstämmelse med regeringsformen, Europakonventionen, Europeiska unionens rättighetsstadga och barnkonventionen.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

¹ Se sida 190 f.

² Se 43 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL

Vidare redogörs för de omständigheter som utredningen anser ska beaktas vid bedömningen av om den personuppgiftsbehandling som förändrat av registret är motiverad och proportionerlig. IMY konstaterar dock att utredningen inte tar ställning till om personuppgiftshanteringen faktiskt är motiverad och proportionerlig. För det fall regeringen avser att gå vidare med lagstiftningsåtgärder och införa ett vistelseförbudsregister måste en sådan bedömning göras. Så länge vistelseförbudet som sådant inte bedöms vara motiverat eller proportionerligt anser dock IMY att det inte heller är möjligt att anse att ett vistelseförbudsregister är motiverat eller proportionerligt.

9.3.3 Lagens syfte och 9.3.8 Ändamål med personuppgiftsbehandlingen

När det gäller utformningen av den föreslagna lagens syfte (1 §) och ändamålet med personuppgiftsbehandling (6 §) anser IMY att det är tveksamt om de föreslagna formuleringarna med tillräcklig tydlighet omfattar situationen där Polismyndigheten hämtar identifikationsuppgifter och uppgifter om ansvarig socialnämnd ur registret för att kunna underrätta socialnämnden om att ett barn som brutit mot vistelseförbud har påträffats. Utredningen bedömer visserligen att den aktuella behandlingen faller in under ändamålet att *upprätthålla gällande vistelseförbud* eftersom det är nödvändigt för socialnämnden att den får kännedom om överträdelser för att nämnden ska kunna fullgöra sitt ansvar att följa barnets utveckling och hålla samtal i syfte att motivera barnet till att följa förbudet och ta emot hjälp från socialtjänsten. IMY anser dock att det rent språkligt är tveksamt om nämndens uppgift att följa barnets utveckling och hålla samtal kan anses falla inom begreppet *upprätthålla gällande vistelseförbud*. De nämnda paragraferna – och även den föreslagna lagen i dess helhet – tar dessutom uteslutande sikte på Polismyndigheten och dess personuppgiftsbehandling. Det ligger därför nära till hands att göra tolkningen att det är just Polismyndighetens – och inte andra aktörers – behov av att upprätthålla vistelseförbud som avses i de föreslagna 1 och 6 §§. IMY anser därför att det bör övervägas om det är nödvändigt att förtydliga lagens syfte och behandlingens ändamål på ett sätt som gör det tydligt att även den nu aktuella situationen omfattas.

9.5 Underrättelseskyldighet

Utredningen föreslår att domstol och socialnämnd ska vara skyldiga att skicka en kopia av ett beslut om vistelseförbud till Polismyndigheten. IMY konstaterar dock att Polismyndigheten inte är i behov av att hantera samtliga uppgifter som framgår av en sådan dom eller sådant beslut för att kunna föra det föreslagna registret eller utföra sina uppgifter med avseende på vistelseförbud. Till exempel är skälen till att barnet meddelats vistelseförbud en sådan uppgift som Polismyndigheten inte är i behov av att behandla, vilket utredningen också konstaterar under avsnitt 9.3.3. Mot bakgrund av dataskyddsförordningens princip om uppgiftsminimering (artikel 5.1 c) anser IMY att domstols och socialnämnds skyldighet att lämna uppgifter till Polismyndigheten bör begränsas till att endast avse de uppgifter som faktiskt ska behandlas i registret enligt 7 § i den föreslagna registerlagen. För det fall en sådan begränsning av underrättelseskyldigheten inte görs bör det införas särskilda bestämmelser om att Polismyndigheten ska gallra inkomna kopior av beslut och domar omedelbart efter att uppgifterna förts in i vistelseförbudsregistret.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg efter föredragning av juristen Andreas Persson.

Charlotte Waller Dahlberg, 2022-10-07 (Det här är en elektronisk signatur)